

Izabela Lipińska

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

OZNACZENIA GEOGRAFICZNE PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH – WYBRANE ASPEKTY PRAWNO-EKONOMICZNE

GEOGRAPHICAL INDICATIONS OF FOOD PRODUCTIONS – THE CHOSEN LEGAL AND ECONOMIC ASPECTS

Słowa kluczowe: oznaczenie geograficzne, nazwa pochodzenia, własność intelektualna, wspólna polityka rolna, uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności

Key words: geographical indication, designations of origin, intellectual property, Common Agricultural Policy, participation of farmers in food quality schemes

Synopsis. Przedstawiono zagadnienia związane z prawną ochroną oznaczeń geograficznych oraz nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych w świetle prawa polskiego i unijnego. Dokonano oceny zasadności ich rejestrowania oraz korzyści jakie mogą czerpać ich producenci.

Wstęp

Oznaczenia geograficzne, przez które w języku potocznym rozumie się pewien wizerunek danego towaru na podstawie jego połączenia z konkretnym miejscem na świecie, są pojęciami szerokimi. Pozwalają w świadomości konsumentów na szybką, pozytywną lub negatywną indywidualizację produktu. Takim przykładem, często cytowanym w literaturze, jest „*Champagne*” [Całka 2008]. Po usłyszeniu tej nazwy raczej nikt nie ma wątpliwości o jaki produkt chodzi, jakie są jego walory oraz skąd się wywodzi. Omawiane oznaczenia są przedmiotem własności przemysłowej i podlegają ochronie prawnej [Załucki 2010, Szymanek 2008].

Na kształtowanie zasad wynikających ze stosowania wspomnianej ochrony prawnej wpływ mają, zarówno przepisy prawa krajowego, jak i unijnego. Po raz pierwszy oznaczenie geograficzne, jako pojęcie, wymieniono w Konwencji Paryskiej z 1883 r. [Załucki 2010]. Jednakże, oficjalna jego definicja została przyjęta w prawie unijnym dopiero na początku lat 90. XX w. [Lipińska 2008]. Potrzeba sprecyzowania jego zakresu wynikała, jak wskazano w preambule do Rozporządzenia Rady Nr 2082/1992 z faktu iż: „*konsumenci przedkładają jakość nad ilość, a to zainteresowanie produktami ze szczególnymi cechami wyraża się w szczególności we wzrastającym popycie na produkty rolne lub środki spożywcze z możliwym do zidentyfikowania pochodzeniem geograficznym*”. Oznaczenia geograficzne są zbliżone do znaków towarowych. Jednakże różnią się one między sobą tym, iż znaki odróżniają towary poszczególnych przedsiębiorstw, natomiast oznaczenia informują o fizycznym ich pochodzeniu.

Cel i metodyka badań

Celem artykułu było ukazanie znaczenia i roli oznaczeń geograficznych jako jest im przypisywana przez ustawodawcę unijnego oraz krajowego. Wskazanie ich funkcji zostanie dokonane przez pryzmat podmiotów rynku – zarówno producenta rolnego, jak i konsumenta. Opracowanie prowadzi do wskazania korzyści, jakie mogą czerpać potencjalni ich wytwórcy po spełnieniu wszystkich wymagań. Podjęto próbę wskazania środków prawnych służących ich ochronie. W pracy wykorzystano obowiązujące akty prawne oraz literaturę przedmiotu. Ponadto, materiał badawczy stanowiły również opracowania i raporty pochodzące z MRiRW, ARiMR oraz dane udostępnione przez Komisję Europejską.

Zakres regulacji prawnej w zakresie oznaczeń geograficznych

Zagadnienia ochrony oznaczeń geograficznych kształtowane są na kilku płaszczyznach. Oddziałują na nią przepisy unijne, międzynarodowe i krajowe. W Polsce przez długi czas były one chronione na mocy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z 1926 r. Ochronę oznaczeń geograficznych, powiązaną z ich rejestracją, wprowadzono dopiero w 2000 r. na mocy ustawy *Prawo własności przemysłowej* (ustawa PWP) [Całka 2008]. Ustawa ta, w związku m.in. z przygotowaniem do przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, odzwierciedlała początkowo pewne rozwiązania przyjęte w aktach UE, w tym w podstawowym Rozporządzeniu Nr 2081/92. Po 1 maja 2004 r. bezpośrednio zaczęło oddziaływać prawo wspólnotowe, które po dwóch latach zostało zmienione. Obecnie bazowym aktem prawnym jest Rozporządzenie Rady Nr 510/2006.

Podkreślenia wymaga fakt, iż wśród oznaczeń wyróżnić można te, które odnoszą się do oznaczeń produktów przemysłowych oraz te, których zakres dotyczy produktów rolnych i środków spożywczych. Te ostatnie wyłączono spod jurysdykcji wspomnianej ustawy PWP i zastąpione ustawą o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych. Zakres wymienionego aktu prawnego obejmuje:

- zadania oraz właściwość organów w zakresie oceny wniosków o rejestrację nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych i nazw specyficznego charakteru produktów rolnych lub środków spożywczych,
- warunki tymczasowej ochrony na terytorium RP nazw pochodzenia oraz oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych,
- zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie kontroli i certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne albo świadectwo specyficznego charakteru,
- zasady oraz tryb kontroli produktów rolnych i środków spożywczych posiadających chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne albo świadectwo specyficznego charakteru,
- warunki prowadzenia listy produktów tradycyjnych.

Ustawa ta została uchwalona w celu realizacji założeń ustawodawcy wspólnotowego, w tym przede wszystkim stworzenia procedur krajowych umożliwiających rejestrację polskich oznaczeń geograficznych przez Komisję.

Pojęcie oznaczeń geograficznych

Ustawodawca unijny w Rozporządzeniu Nr 510/2006 wskazuje na dwa typy geograficznych oznaczeń pochodzenia – nazwy pochodzenia oraz oznaczenia geograficzne. Zgodnie z art. 2 ust. 1 Rozporządzenia, nazwa pochodzenia (*Protected Designation of Origin* – PDO) oznacza nazwę regionu, określonego miejsca (lub w wyjątkowych przypadkach kraju), która służy do oznaczenia produktu rolnego lub środka spożywczego:

- pochodzącego z tego regionu, określonego miejsca lub kraju,
- którego jakość lub cechy charakterystyczne są w istotnej lub wyłącznej mierze zasługą środowiska geograficznego, na które składają się czynniki naturalne (np. warunki klimatyczne, gleby) i ludzkie,
- którego produkcja, przetwarzanie i przygotowywanie mają miejsce na określonym obszarze geograficznym.

Przykładowo, do nazw pochodzenia należy: „Clare Island Salmon” – łosoś z Wyspy Clare w Irlandii, „Arancia Rossa di Sicilia” – czerwone pomarańcze z Sycylii, przyprawa „Český kmín” oraz „Dortmunder Bier” – piwo dortmundzkie, „Oscypek” lub „Bryndza Podhalańska”¹.

Za nazwy pochodzenia lub oznaczenia geograficzne mogą być ponadto, uznane tradycyjne nazwy geograficzne lub niegeograficzne, które służą do oznaczenia produktu rolnego lub środka spożywczego, o ile spełniają wskazane w rozporządzeniu wymogi. Jako nazwy pochodzenia uznaje się także, niektóre określenia geograficzne produktów, w przypadku których surowce do ich wytworzenia pochodzą z obszaru geograficznego bardziej rozległego lub różnego od obszaru, w którym następuje przetworzenie. Ma to miejsce, pod warunkiem, że określony jest obszar produkcji surowca, istnieją szczególne zasady ich produkcji oraz funkcjonuje system kontroli gwarantujący

¹ Do pozostałych rodzimych zarejestrowanych produktów należy „Redykołka” oraz „Wiśnia nadwiślanka”, natomiast opublikowane są dwa produkty: „Śliwka szydlowska” oraz „Podkarpacki miód spadzowy”. Z kolei pięć produktów oczekuje na rejestrację [www.ec.europa.eu/agriculture/quality/door /list.html], Fact Sheet... 2007 r.

przestrzeganie wszelkich wymagań co do ich produkcji. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że zgodnie z uprzednio obowiązującym porządkiem prawnym, tj. rozporządzeniem Rady nr 2081/92 określenia te musiały być uznane za specyficzne nazwy w kraju pochodzenia przed dniem 1 maja 2004 r.

Z kolei jako oznaczenie geograficzne (*Protected Geographical Indication* – PGI) należy rozumieć nazwę regionu, określonego miejsca (lub w wyjątkowych przypadkach kraju), która służy do oznaczenia produktu rolnego lub środka spożywczego:

- pochodzącego z tego regionu, określonego miejsca lub kraju, oraz
- którego określona jakość, renowa lub inna cecha charakterystyczna może być przypisana temu pochodzeniu geograficznemu,
- którego produkcja lub przetwarzanie lub przygotowywanie mają miejsce na określonym obszarze geograficznym².

Wystarczy, aby jedna z faz produkcji odbywała się na wskazanym terenie, natomiast surowce używane do ich wytwarzania mogą pochodzić z innych obszarów. Przykładem może być „*Huile d'olive de Nyons*”, czyli oliwa z oliwek z okolic Nyons lub jabłka „*Pommes des Alpes de Haute Durance*”. Różnica w obu określeniach polega na sile związku danego produktu z miejscem jego pochodzenia³ [Vademecum ochrony... 2004]. Nazwy pochodzenia mają zastosowanie do produktów bardzo blisko związanych z danym obszarem geograficznym. W przypadku korzystania z nazwy pochodzenia zarówno produkcja surowców, jak i proces przetwarzania po produkt końcowy, musi odbywać się w danym, konkretnym obszarze. W przypadku oznaczenia geograficznego, produkt ten musi być wytwarzany w regionie, którego nazwę nosi jedynie jedna z trzech faz: produkcja – przetwarzanie – przygotowanie musi odbywać się na danym obszarze [Vademecum ochrony... 2004].

Mimo, iż ustawa PWP nie ma obecnie zastosowania do produktów rolnych i środków spożywczych, to warto zacytować również i definicję oznaczeń geograficznych przyjętą przez ustawodawcę polskiego. Zgodnie z art. 174 ustawy, oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia słowne odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju (terenu), które identyfikują towar jako pochodzący z tego terenu, jeżeli określona jakość, dobra opinia lub inne cechy towaru są przypisywane przede wszystkim pochodzeniu geograficznemu tego towaru. Odnoszą się one tylko i wyłącznie do towarów, a nie usług. Zatem oznaczenia te, na podstawie art. 120 ust. 3 pkt 2 PWP, mogą dotyczyć, np.: wyrobów rzemieślniczych, płodów rolnych lub produktów regionalnych. Ustawodawca zatem nie wyłącza jednoznacznie ochrony przewidzianej w ustawie, jednakże żaden produkt rolny po 2004 r. nie został objęty ochroną na jej podstawie.

Przedmiot i zakres ochrony prawnej oznaczeń geograficznych

Produkt rolny i środek spożywczy, po zarejestrowaniu podlega ochronie prawnej. Zostaje ona zastrzeżona na rzecz określonych producentów rolnych, których wytwory spełniają wymogi w zakresie obszaru geograficznego, pochodzenia oraz jakości. Tylko oni mogą wprowadzać te produkty do obrotu pod zastrzeżoną nazwą. Ustawodawca unijny obejmuje jednak ochroną tylko wybrane produkty i środki spożywcze. Chronione są w szczególności nazwy pochodzenia i oznaczenia geograficzne produktów, które zostały wymienionych w załączniku I do TWE³ oraz w załączniku I⁴ i II⁵ omawianego rozporządzenia⁶.

- Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Nr 510/2006, zarejestrowane nazwy są chronione przed wszelkim:
- bezpośrednim lub pośrednim wykorzystaniem w celach komercyjnych zarejestrowanej nazwy dla produktów nieobjętych rejestracją, o ile produkty te są porównywalne do produktów zare-

² Z polskich produktów zarejestrowanych zostało do tej pory pięć oznaczenia geograficzne, tj. „Miód wrzosowy” z Borów Dolnośląskich, „Rogal świętomarciński”, „Truskawka kaszubska”, „Andruty kaliskie” oraz „Wielkopolski ser smażony”. Opublikowanych zostało kolejne sześć produktów, natomiast w toku procedury są kolejne trzy zgłoszenia.

³ Np. świeże mięso i podroby jadalne, przetwory mięsne (gotowane, peklowane, wędzone itp.), sery, inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne produkty mleczarskie, z wyjątkiem masła), oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oliwa itp.), owoce, warzywa i zboża świeże lub ich przetwory, świeże ryby, mięczaki, skorupiaki i produkty z nich otrzymane.

⁴ Tj.: piwo, napoje z ekstraktów roślinnych, chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby cukiernicze, naturalne gумы i żywice, musztarda, makarony.

⁵ Tj.: siano, olejki eteryczne, korek, koszenila (surowiec pochodzenia zwierzęcego), kwiaty i rośliny ozdobne, wełna, wiklina oraz len miedlony.

⁶ Rozporządzenia nr 510/2006 nie stosuje się do produktów z sektora wina, z wyłączeniem octów winnych, ani do napojów spirytusowych. Zagadnienia te są uregulowane odrębnymi przepisami.

- jestrowanych pod tą nazwą lub jeśli stosowanie nazwy pozwala na czerpanie korzyści z renomy nazwy chronionej⁷,
- nadużywaniem, imitacją lub przywołaniem ich, nawet jeśli wskazane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona lub towarzyszy jej określenie takie, jak: „rodzaj”, „typ”, „metoda”, „na sposób”, „imitacja” lub inne podobne określenie,
 - innym nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, znajdującym się na opakowaniu zewnętrznym lub wewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu, jak również stosowaniem opakowań mogących stworzyć fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia,
 - innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego pochodzenia produktu.

Korzystanie z chronionej nazwy pochodzenia lub chronionego oznaczenia geograficznego jest dozwolone jedynie w przypadku, gdy produkt rolny lub środek spożywczy są zgodne ze specyfikacją produktu (art. 4). Na etykietach tych produktów, pochodzących z UE i wprowadzanych do obrotu pod nazwą zarejestrowaną powinny znajdować się oznaczenia „chroniona nazwa pochodzenia” i „chronione oznaczenie geograficzne” lub odpowiadające im symbole wspólnotowe.

Jak zaznaczono powyżej, aby dany produkt rolny lub środek spożywczy był prawnie chroniony, musi przejść procedurę rejestracyjną. Jednakże nie wszystkie nazwy mogą zostać zarejestrowane, dotyczy to np. nazwy rodzajowej. Pod tym pojęciem należy rozumieć nazwę produktu rolnego lub środka spożywczego, która (mimo iż jest związana z miejscem lub regionem, w którym produkt lub środek spożywczy był pierwotnie produkowany lub wprowadzany na rynek) stała się powszechną nazwą produktu rolnego lub środka spożywczego w UE.

Omawiane rozporządzenie przewiduje ponadto możliwość rejestracji i objęcia ochroną nazwy homonimicznej (takiej samej) lub częściowo homonimicznej w stosunku do nazwy już zarejestrowanej [Całka 2008]. Stosowanie zarejestrowanej nazwy homonimicznej uwarunkowane jest istnieniem w praktyce wystarczającego rozróżnienia między później rejestrowaną nazwą homonimiczną a nazwą już zamieszczoną w rejestrze, z uwzględnieniem konieczności równego traktowania zainteresowanych producentów i unikania wprowadzania konsumenta w błąd.

Korzyści wynikające z oznaczeń geograficznych

System chronionych oznaczeń geograficznych funkcjonuje już w Polsce od kilku lat. Dostęp do niego nie jest łatwy, niemniej niesie on wiele korzyści dla producentów, konsumentów oraz polskiej gospodarki. Atrakcyjność i przede wszystkim różnorodność produktów lokalnych przyciąga uwagę zarówno polskich, jak i zagranicznych konsumentów, którzy doceniają wysoką jakość tradycyjnej żywności [Kamińska 2007]. Z uwagi na nich, ustawodawca wspólnotowy wprowadził w latach 90. XX w. obowiązujące do dnia dzisiejszego zasady kreowania oraz ochrony produktów rolnych i spożywczych. Ich celem było ujednolicenie praktyk krajowych dotyczących wdrażania chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych. Jak wynika z Preambuły do Rozporządzenia Nr 2091/1992 konieczne było stworzenie koncepcji wspólnotowej. Od strony prawnej, ramy przepisów wspólnotowych w omawianym zakresie mają umożliwić stworzenie oznaczeń geograficznych oraz nazw pochodzenia, ponieważ stosując bardziej jednolite metody postępowania, przepisy takie zapewnią jednakowe warunki konkurencji oznakowanych w taki sposób produktów i zwiększają wiarygodność takich produktów u konsumentów.

Produkt oznaczony symbolem ochrony, jest produktem za którym podąża jakość, wizerunek (wygląd), niezmienny skład, smak i tradycja. Pozwala on konsumentowi na jego łatwą rozpoznawalność spośród innych występujących na rynku produktów, w tym produktów podobnych. Zarejestrowanie i potem właściwe znakowanie, dostarcza rzetelnej i zwięzłej informacji na temat ich pochodzenia. O zakupie takich towarów decydują oczekiwania konsumentów, które znajdują pewne odzwierciedlenie w przepisach prawa. W dzisiejszych warunkach rynkowych, to konsumenci decydują o tym, co nabywają i w jakich ilościach. Zatem przedstawienie im poprawnej i rzetelnej informacji, wpływa na ich zainteresowanie tradycjami kulinarnymi, na przekonanie o ich wartościach oraz na podejmowanie przez nich decyzji o zakupie.

⁷ Jeżeli zarejestrowana nazwa zawiera w sobie nazwę produktu rolnego lub środka spożywczego, która jest uważana za nazwę rodzajową, stosowanie tej nazwy rodzajowej w odniesieniu do odpowiednich produktów rolnych lub środków spożywczych nie jest uważane za sprzeczne z tym i kolejnym punktem.

Oznaczenia geograficzne mają duże znaczenie przy kreowaniu bogatego dziedzictwa kulinarnego kraju, na którego atrakcyjność ma wpływ historia, oddziaływanie kultur państw sąsiednich oraz zróżnicowanie regionalne. Przy tym za dziedzictwo to należy rozumieć produkty żywnościowe i potrawy, charakteryzujące się szczególnymi cechami jakościowymi, tradycyjnymi sposobami przyrządzania i wytwarzania sięgającymi często odległych czasów. Produkty te są wytwarzane najczęściej w małej skali przy wykorzystaniu specyficznych umiejętności i technologii, a także szczególnie są związane z określonym obszarem geograficznym [Gąsiorowski 2005, Matusiak 2009]. Warto zaznaczyć, że tzw. turystyka kulinarna zdobywa coraz większe uznanie wśród zarówno krajowych, jak i zagranicznych turystów. Wytwarzanie tych produktów może być dodatkowym źródłem dochodów rolników. Zatem ochrona produktów noszących oznaczenia geograficzne powinna być rozpatrywana także od strony producenta rolnego. Wymierną korzyścią wytwarzania prawnie chronionych produktów oraz podkreślenia ich wyjątkowości i niepowtarzalności, jest wzrost popytu. Łączy się to ze zwiększeniem zainteresowania regionem, z którego on pochodzi. To z kolei może pobudzać działalność agroturystyczną. Szansę na tego typu promocję dostrzega coraz więcej producentów, a świadczy o tym dynamicznie zwiększająca się liczba produktów wpisanych na listę, która w skali UE wynosi prawie 900 [www.ec.europa.eu]. Powszechna indywidualizacja tych produktów umożliwia ich dystrybucję poza region, w którym zostały wyprodukowane, a tym samym pozwala na zdobycie renomy światowej, co poszerza rynki zbytu. Obowiązujące przepisy z jednej strony nakładają wiele obowiązków na rolników wytwarzających omawiane produkty, ale z drugiej strony przewidują także środki służące ich ochronie przed różnymi praktykami oszukańczymi. Produkcja omawianych wyrobów ma również bardzo korzystny wpływ na rozwój gospodarczy przez zróżnicowanie zatrudnienia na obszarach wiejskich i w pewnym stopniu również może być czynnikiem ograniczającym migrację ludzi ze wsi do miast [Całka 2008].

Krajowi producenci rolni wytwarzający produkty rolne i środki spożywcze, których nazwy lub oznaczenia są chronione, mogą być uczestnikami tzw. „Systemów jakości żywności” [Uczestnictwo rolników... 2010]. Są one jednym z działań realizowanych w ramach osi I Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Działanie to jest skierowane do podmiotów, które aktywnie uczestniczą w wytwarzaniu produktów rolnych wysokiej jakości, przeznaczonych do spożycia przez ludzi. Producenci produktów, których nazwy są objęte ochroną na mocy Rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006, mogą starać się o dofinansowanie w wysokości 3200 PLN [Rozporządzenie MriRW z dn. 22 stycznia 2008]. Kwota z założenia ma odpowiadać kosztom związanym z ich kontrolą, po przeprowadzeniu której wydawany jest certyfikat zgodności lub świadectwo jakości handlowej. Ponadto, o dodatkowe wsparcie mogą ubiegać się beneficjenci będący małymi i średnimi przedsiębiorcami, którzy uzyskali decyzję Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o stwierdzeniu spełnienia wymagań, dotyczących rejestracji nazw pochodzenia lub oznaczenia geograficznego pierwotnego produktu rolnego [Rozporządzenie MRiRW z dn. 30 grudnia 2008]. Środki tej pomocy przeznaczone są na przygotowanie wniosku o rejestrację nazw pochodzenia, oznaczeń geograficznych oraz mogą służyć sfinansowaniu wydatków poniesionych na uzyskanie niezbędnych do przygotowania wniosku informacji w zakresie np. tradycyjnego charakteru, pochodzenia i historii produktu lub związku produktu z regionem pochodzenia, w szczególności wytyczenia obszaru geograficznego, badań laboratoryjnych, badań poziomu rozpoznawalności i renomy produktu albo metody produkcji.

Wnioski

Istniejąca na rynku produktów rolnych i środków spożywczych konkurencja powoduje konieczność stałej „walki” o pozyskanie szeroko rozumianych konsumentów. Może ona odbywać się na podstawie o różnych instrumentów ekonomicznych, jak np.: ceny, przez odpowiedni marketing lub reklamę. Dużą rolę odgrywa także polityka państwa, która może zachęcać producentów do podejmowania działań pobudzających popyt na poszczególne dobra.

W omawianym zakresie dużą rolę odgrywają oznaczenia geograficzne oraz nazwy pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych. Ich zarejestrowanie, z którym wiąże się ustanowienie ochrony prawnej, daje wiele korzyści. Warto zaznaczyć, że na potrzebę ich ustalenia i stosowania duży wpływ ma polityka rolna Unii Europejskiej, która umożliwia producentom rolnym uzyskanie dodatkowego źródła dochodu, o ile spełnią wymagania ustawowe, co do produkcji żywności kwalifikującej się do takiego statusu. Ponadto, jest ona jednym z podstawowych sposobów realizacji unijnej polityki jakości. Zmierza bowiem do pobudzania produkcji żywności o wysokiej, stabilnej oraz powtarzalnej jakości, bezpiecznej dla zdrowia konsumenta i łatwo rozpoznawalnej.

Literatura

- Całka E.** 2002: Ochrona geograficznych oznaczeń pochodzenia. *Przegląd Prawa Handlowego*, nr 9.
- Całka E.** 2008: Geograficzne oznaczenia pochodzenia. Studium z prawa wspólnotowego i prawa polskiego, Warszawa.
- Fact Sheet. 2007: European Policy for Quality Agricultural Products. [www.europa.eu.int], styczeń.
- Gąsiorowski M.** 2005: Rzeczpospolita produktów lokalnych, regionalnych i tradycyjnych. [www.witrynawiejska.org.pl].
- Kamińska I.** 2007: Powrót do tradycji. Biuletyn Informacyjny IHAR. [www.ijhar-s.gov.pl], *Wiedza i jakość*, nr 1.
- Lipińska I.** 2008: The system of protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products. *Journal of Agribusiness and Rural Development*, nr 4.
- Matusik A.** 2009: Kulinarne wojaże jako element turystyki kulturowej. Dziedzictwo kulinarne Górnego Śląska. *Turystyka Kulturowa*, nr 2, [www.turystykakulturowa.org].
- Rozporządzenie Rady (EWG) w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych nr 2081/92 z dnia 14 lipca 1992 r. Dz. U. L 208 z 24.7.1992, s. 1-8.
- Rozporządzenie Rady (WE) w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych. nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. Dz. U. UE L 093 z dnia 31.03.2006, s. 12-25.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Dz. U. z dnia 22 stycznia 2008 r., Nr 20, poz. 119 ze zm.
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej na przygotowanie wniosku o rejestrację nazw i oznaczeń geograficznych pierwotnych produktów rolnych. Dz. U. z 2009 r., Nr 9, poz. 51.
- Szymanek T.** 2008: Prawo własności przemysłowej. Podręcznik akademicki, Warszawa.
- Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności 2010: PROW 2007-2013. *Biuletyn Informacyjny MRiRW*, nr 4, s. 10.
- Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji z dnia 8 sierpnia 1926 r. Dz. U. z 1930 r., Nr 56, poz. 467 ze zm.
- Ustawa Prawo własności przemysłowej z dnia 30 czerwca 2000 r. Dz. U z 2003 r., Nr 119, poz. 1117 ze zm.
- Ustawa o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych. Dz. U. z dnia 17 grudnia 2004 r., Nr 10, poz. 68.
- Zaluski M.** 2010: Prawo własności intelektualnej. *Repetitorium*, Warszawa.
- Vademecum ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych. 2004: MRiRW. Biuro Oznaczeń Geograficznych, Warszawa.
- [www.ec.europa.eu/agriculture/quality/door/list.html].

Summary

This article concerns the role of geographical indications and designations of origin which are the subject of legal protection. They are included in European and as well as in Polish regulations. The paper investigates how the farmers may benefit from being a part of the food quality schemes and what can be the profits for the consumers of agricultural products.

Adres do korespondencji:

dr Izabela Lipińska
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Wydział Ekonomiczno-Społeczny
Katedra Zarządzania i Prawa
Zakład Prawa Gospodarczego i Rolnego
ul. Wojska Polskiego 28
tel. (61) 846 61 02
e-mail: lipinska@up.poznan.pl